

Warszawa, dnia 16 lutego 2017 roku

Stowarzyszenie Organizatorów Incentive Travel

ul. Puławska 465
02-844 Warszawa

Departament Turystyki

Ministerstwa Sportu i Turystyki

ul. Senatorska 14, 00-082 Warszawa

Dotyczy: uwagi do projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych z dnia 30.01.2017r. (dalej Projekt)

Szanowni Państwo,

Działając w imieniu Stowarzyszenia Organizatorów Incentive Travel (dalej: SOIT lub Stowarzyszenie), w odpowiedzi na pismo z dnia 2 lutego 2017 roku, niniejszym przedstawiamy podsumowanie stanowiska Stowarzyszenia, przedstawianego w toku prowadzonych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki prekonsultacji Projektu, czego wyrazem były uwagi i propozycje złożone do Białej Księgi¹ (pismo Stowarzyszenia z dnia 31.08.2015r.), a także aktywne uczestnictwo przedstawiciela SOIT w czasie konsultacji założeń Projektu w ramach spotkań organizowanych przez pracowników Ministerstwa.

Zgłoszone przez SOIT uwagi i postulaty, dotyczyły trzech zagadnień Projektu, na tle regulacji, obecnie już obowiązującej, Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25.11.2015r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniającej rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę

---

¹ Wyciąg z Białej Księgi ustawy o usługach turystycznych w zakresie propozycji rozwiązań w obszarze działalności podmiotów oferujących imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Departament Turystyki, Załącznik nr 1 do OSR projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, Warszawa październik 2015.

Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylającej dyrektywę Rady 90/314/EWG (dalej: Dyrektywa), a mianowicie:

- 1) konieczności precyzyjnego określenia definicji „podróży służbowej”, a w tym celu zdefiniowania pojęcia „umowy ogólnej/generalnej”,
- 2) dodania, do katalogu pojęć zdefiniowanych przez ustawę, pojęcia „podróży korporacyjnej” w celu wyraźnego wyłączenia takich „podróży” z zakresu podróży służbowych,
- 3) konieczności wprowadzenia odrębnych regulacji dotyczących sytuacji wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności w przypadku podróży korporacyjnej (po jej zdefiniowaniu), jako szczególnego typu imprezy turystycznej,
- 4) konieczności wprowadzenia sankcji w przypadku przedsiębiorców oferujących i realizujących imprezy turystyczne bez wymaganych wpisów i zabezpieczeń, przy czym wprowadzenie takiej sankcji musiałyby być związane z wprowadzeniem takiego katalogu wyłączeń stosowania ustawy (w szczególności wyłączenia dotyczącego podróży służbowych), które nie powodowałyby wątpliwości interpretacyjnych.

Biorąc pod uwagę przedstawiony Projekt, niektóre z uwag i postulatów SOIT zostały uwzględnione.

I tak, zaproponowana, zmieniona definicja „podróży służbowej”, zawarta w art. 4 pkt 2 Projektu, nie powinna już budzić wątpliwości dotyczących zakresu wyłączenia „business trips” z regulacji ustawowej. Jedyne zastrzeżenia, co do treści tej definicji, mogą dotyczyć poprawności stylistycznej jej zapisu, który, zdaniem Stowarzyszenia, powinien mieć następujący kształt:

*„2) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy generalnej o organizowanie podróży służbowych **zawieranej** [w Projekcie: zawieranych] pomiędzy przedsiębiorcą a **podmiotem będącym inną osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, działającym** w celach związanych z **jego jej działalnością odpłatną, zarobkową lub zawodową, na rzecz osób zatrudnionych przez te podmioty.**”*

Choć w projekcie, z uwagi na obowiązek maksymalnej harmonizacji, nie zostało zdefiniowane pojęcie „umowy generalnej”, to należy zwrócić uwagę, że ustawodawca podzielił postulaty Stowarzyszenia, po pierwsze, co do samego tłumaczenia pojęcia „general agreement”, którym posługuje się Dyrektywa, jako „umowy generalnej” (na etapie prekonsultacji jako „umowa ogólna”), jak i charakteru takiej umowy generalnej. Ustawodawca wyjaśnia bowiem, w uzasadnieniu do Projektu (str. 5), że umowa generalna,

w świetle Dyrektywy, jest „umową o charakterze ramowym zawartą z organizatorem turystyki w związku z działalnością prowadzoną przez podmiot ją zawierający, określającą możliwość korzystania przez określoną grupę osób, w szczególności pracowników, ze wskazanego w tej umowie katalogu usług turystycznych przez czas obowiązywania umowy, przy czym zarówno zakres (liczba, zestawienie usług) jak i terminy korzystania z usług wskazanych w tym katalogu nie powinny być z góry oznaczone”. Takie rozumienie pojęcia „umowy generalnej” odpowiada definicji, jaką w odniesieniu do tego pojęcia proponowało Stowarzyszenie, jak przedstawianych przez SOIT desygnatów tego pojęcia.

Tytułem wyjaśnienia, Stowarzyszeniu zależało szczególnie na wyraźnym określeniu granicy pomiędzy podróżami służbowymi, a innymi podróżami typu „business trips”, w tym podróżami korporacyjnymi, aby zapobiec potencjalnemu zagrożeniu powstania „szarej strefy”, opanowanej przez podmioty, które wykorzystując wątpliwości interpretacyjne, realizowałyby, ich zdaniem, wyłączone spod stosowania ustawy, imprezy turystyczne na rzecz klientów korporacyjnych, bez odpowiednich uprawnień i zabezpieczeń ustawowych, narażając Podróżnych na brak wymaganej ochrony, a Skarb Państwa na nieuzasadnione koszty. I to w sytuacji, w której organizacja podróży korporacyjnych, niejednokrotnie o znacznym stopniu złożoności, w odległe regiony świata, trwających kilkanaście dni, obejmujących wiele segmentów podróży lotniczych, wymaga odpowiedniej ochrony Podróżnych, którzy, zazwyczaj, dowiadują się o udziale w wyjeździe z zaproszenia wystosowanego przez Klienta Korporacyjnego, a akceptacja zaproszenia nie jest wynikiem szczegółowej analizy programu i warunków zakupu. Gwarancją odpowiedniego przygotowania takiej imprezy jest działanie Organizatora w ramach obowiązującej i nowej ustawy, której dotyczy Projekt.

Objęcie podróży korporacyjnych, regulacją Projektu, bez żadnych wątpliwości interpretacyjnych w tym zakresie, stało się tym bardziej uzasadnione, biorąc pod uwagę treść odpowiedzi Komisji Europejskiej na zapytanie Polski, z której wynikało, że wszelkie przepisy dotyczące wyłączeń z zakresu dyrektywy należy interpretować wąsko. W związku z tym imprezy typu incentive – organizowane dla osobistej przyjemności klientów lub pracowników firmy, a nie dla celów związanych z działaniem firmy – są objęte zakresem dyrektywy. Tym samym do tego typu wyjazdów będą miały zastosowanie wszystkie przepisy ustawy – tak jak w przypadku „typowych” imprez turystycznych.²

---

² Wyciąg z Białej Księgi ustawy o usługach turystycznych w zakresie propozycji rozwiązań w obszarze działalności podmiotów oferujących imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Departament Turystyki, Załącznik nr 1 do OSR projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, Warszawa październik 2015, str. 6

Wskazanemu celowi, miał także służyć postulat SOIT, aby wprowadzić sankcje dla podmiotów, które świadczą usługi wypełniające definicję imprezy turystycznej, bez wymaganego wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. SOIT, w tej mierze, proponował karę pieniężną na poziomie 3 tys. zł. Komentując, w tym zakresie, regulację art. 50 i 51 Projektu, Stowarzyszenie wyraża stanowisko, że tak poważna penalizacja prowadzenia działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych lub ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych bez wymaganego wpisu, a szczególnie tak szeroki krąg podmiotów objętych potencjalną sankcją prawnokarną, powinien być jeszcze przedmiotem pogłębionych konsultacji. Zdaniem SOIT, proponowane przepisy karne, mogą okazać się nieskuteczne, jeżeli chodzi o zakładany cel regulacji, tj., zgodnie z treścią uzasadnienia Projektu (str. 16), „wyeliminowanie z rynku usług turystycznych tych osób, które mimo zastosowanych wobec nich sankcji, samodzielnie lub z wykorzystaniem innych podmiotów otwierały nową działalność na tym rynku”, a dotknąć przedsiębiorców, oraz osoby wchodzące w krąg osób zarządzających, nadzorujących i prowadzących działalność firm z branży turystycznej, a nawet posiadających znikomy pakiet właścicielski w takich firmach, którzy nie dopełnią, bez intencji działania celowego, pewnych obowiązków ustawowych, szczególnie w sytuacji wprowadzenia nowej regulacji, która będzie, jak każda, na początku rodziła wątpliwości interpretacyjne i praktyczne.

Niestety, w Projekcie, nie został uwzględniony postulat SOIT, dotyczący wprowadzenia równowagi stron przy zawarciu umowy o organizację podróży korporacyjnej, w przypadku wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności. SOIT proponował wprowadzenie do Projektu zapisu, który umożliwiłaby stronom umowy o organizację podróży korporacyjnej wprowadzenie do jej treści takiego postanowienia, że *organizator ma prawo do żądania od drugiej strony takiej umowy zwrotu lub zatrzymania kwoty obejmującej faktycznie poniesione i udokumentowane koszty związane z przygotowaniem podróży korporacyjnej*. Stowarzyszenie argumentowało, że takie odstępstwo od harmonizacji jest dozwolone, biorąc pod uwagę zapisy preambuły Dyrektywy, która, dążąc do *unikania niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców (19)*, wskazywała na możliwość *wprowadzenia przepisów krajowych odpowiadającym wszystkim lub niektórym przepisom dyrektywy w odniesieniu do umów nieobjętych zakresem jej stosowania (19a)*, oraz nawiązywała do istotnej różnicy w poziomie ochrony wymaganej w przypadku konsumentów i małych przedsiębiorców, a tych którzy *aranżują usługi turystyczne na podstawie umowy ogólnej, często obejmującej wiele usług turystycznych lub też określony okres, na przykład z biurem podróży; ten ostatni rodzaj aranżowanych usług turystycznych nie wymaga takiego poziomu ochrony, jaki przewiduje się dla konsumentów (7)*. W tym duchu, biorąc pod uwagę fakt, że podróż korporacyjna jest organizowana na zlecenie przedsiębiorców, którzy nie należą do

grona małych przedsiębiorców, ani konsumentów, SOIT postulował wprowadzenie ww. zapisu w Projekcie, który, w przypadku świadczenia usługi na rzecz Klienta Korporacyjnego, pozwalałby na zastrzeżenie w umowie ograniczenia ryzyka finansowego Organizatora w przypadku rozwiązania umowy w sytuacji wystąpienia nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności, które miałyby w istotnym zakresie wpłynąć na realizację imprezy turystycznej.

W zakresie rozważań dotyczących nierównowagi stron przy zawieraniu umów o organizację podróży korporacyjnych, należy również zwrócić uwagę na regulację art. 35 ust. 9 Projektu, który przewiduje prawo Podróżnego, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od umowy bez podawania przyczyny w terminie 14 dni. W branży organizatorów podróży korporacyjnych, w związku z takim zapisem, powstała wątpliwość i obawa, czy ich kontrahentom, klientom korporacyjnym, nie będzie przysługiwała dodatkowa „możliwość” bezkosztowego wycofania się z zawartej umowy, często zawieranej „poza lokalem” przedsiębiorstwa, czy to kontrahenta, czy organizatora, w sytuacji poniesienia już, często znacznych, nakładów finansowych na organizację imprezy.

W tej mierze, uspokojeniem tych obaw, są wyjaśnienia zawarte w zapisach Białej Księgi³, zgodnie z którymi przez umowę zawartą poza lokalem przedsiębiorstwa określa się umowę zawartą:

- a) przy jednoczesnej fizycznej obecności obu stron w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa np. w domu konsumenta czy w hotelu podczas pokazu lub w wyniku przyjęcia przez przedsiębiorcę oferty złożonej przez konsumenta w okolicznościach, o których mowa powyżej lub
- b) w lokalu przedsiębiorstwa lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość bezpośrednio po tym, jak nawiązano indywidualny i osobisty kontakt z konsumentem w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa, przy jednoczesnej fizycznej obecności obu stron, np. „zwabienie” konsumenta z ulicy na pokaz w lokalu przedsiębiorcy lub
- c) podczas wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę, której celem lub skutkiem są promocja i zawieranie umów z konsumentami np. wycieczka, w trakcie której oferuje się uczestnikom produkty medyczne lub proponuje zawarcie umowy na kolejną wycieczkę (tj. imprezę turystyczną).

---

³ Wyciąg z Białej Księgi ustawy o usługach turystycznych w zakresie propozycji rozwiązań w obszarze działalności podmiotów oferujących imprezy turystyczne i powiązane usługi turystyczne, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Departament Turystyki, Załącznik nr 1 do OSR projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, Warszawa październik 2015, str. 15

Jak widać, niektóre, jeżeli nie większość zapisów Projektu, dotyczą sytuacji specyficznych dla zawierania umowy o udział w imprezie turystycznej przez przedsiębiorcę bezpośrednio z Podróżnym, będącym konsumentem, i siłą rzeczy nie są dopasowane do umów zawieranych przez przedsiębiorcę z innym przedsiębiorcom, tj. sytuacji dotyczącej np. podróży korporacyjnych. Stowarzyszenie dostrzega jednak, że „pole działania” polskiego ustawodawcy w tym zakresie było ograniczone, biorąc pod uwagę zasady i ograniczenia wynikające z harmonizacji Projektu z Dyrektywą.

Podpisano: 16 luty 2017 r.

Opracowanie: Cezary Wilemajtys